

Utjecaj pandemije COVID-19 na zaduženost poduzeća Saponia d.d.

Atlečić, Kristina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:091442>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij

KRISTINA ATLETIĆ

**Utjecaj pandemije COVID-19 na zaduženost poduzeća
Saponia d.d.**

**The Impact of the Pandemic COVID-19 on the Debt
of Saponia d.d.**

Završni rad

Zabok, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij
Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu
Studijski smjer: Menadžment u turizmu

KRISTINA ATLETIĆ

**Utjecaj pandemije COVID-19 na zaduženost poduzeća
Saponia d.d.**

**The Impact of the Pandemic COVID-19 on the Debt
of Saponia d.d.**

Završni rad

Kolegij:	Financijsko planiranje	Student:	Kristina ATLETIĆ
Mentor:	Izv. prof. dr. sc. Suzana BAREŠA	Matični broj:	22801 PZ14

Zabok, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI UNIVERSITY OF RIJEKA
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY MANAGEMENT
OPATIJA, HRVATSKA CROATIA

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Kristina Atletić

(ime i prezime studenta)

22801PZ14

(matični broj studenta)

Utjecaj pandemije COVID-19 na zaduženost poduzeća Saponia d.d.

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 07.09.2023.

Potpis studenta

Sažetak

Temeljni financijski izvještaji poduzeća najvažniji su financijski dokumenti temeljem kojeg se analizom podataka i informacija iz izvještaja zaključuje o profitabilnosti i uspješnosti poduzeća, ali i svim drugim financijskim pokazateljima. U završnom radu provedena je analiza temeljnih financijskih izvještaja poduzeća Saponia d. d., te horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja. Došlo se do zaključka da je u vrijeme pandemije COVID-19, poduzeće Saponia d.d. bilježilo rast likvidnosti, prihoda, aktivnosti, profitabilnosti te je ujedno bilježilo smanjenje zaduženosti. Sve to dokazuje pretpostavku (radnu hipotezu) završnog rada te ujedno pokazuje da pandemija koronavirusa nije jednako negativno utjecala na sve industrijske grane. Osim poduzeća Saponia d.d. čija djelatnost je pretežito kemijska, prehrambena i farmaceutska, pozitivni rast prihoda za vrijeme pandemije bilježi još tehnološki sektor, zdravstvena industrija i svi oni poduzetnici koji su se uspjeli u kratkom roku prilagoditi novonastalim uvjetima.

Ključne riječi: temeljni financijski izvještaji; pandemija COVID-19; financijska analiza; financijski pokazatelji.

Sadržaj

Uvod	1
1. Pandemija COVID-19	4
1.1. Nastanak globalne krize	4
1.2. Utjecaj i posljedice globalne krize na poslovanje	4
2. Temeljni financijski izvještaji kao podloga financijskoj analizi	6
2.1. Vrste financijskih izvještaja	6
2.1.1. Bilanca	7
2.1.2. Račun dobiti i gubitka	10
2.1.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	12
2.1.4. Izvještaj o novčanim tokovima	13
2.1.5. Izvještaj o promjenama kapitala	14
2.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje	15
2.2. Metode sastavljanja izvještaja o novčanom toku	16
3. Postupci analize financijskih izvještaja	18
3.1. Uloga vertikalne i horizontalne analize	19
3.2. Analiza putem financijskih pokazatelja	21
3.2.1. Pokazatelji likvidnosti	21
3.2.2. Pokazatelji zaduženosti	22
3.2.3. Pokazatelji aktivnosti	23
3.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti	24
3.2.5. Pokazatelji profitabilnosti	24
3.2.6. Pokazatelji investiranja	25
4. Poduzeće Saponia d.d. Osijek	26
4.1. Osnovni podaci o poduzeću	26
4.2. Proizvodni program	29
5. Utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje poduzeća Saponia d.d.	30
5.1. Analiza financijskih rezultata u razdoblju 2019.–2022. godine	30
5.2. Horizontalna analiza financijskih rezultata u razdoblju 2019.–2022. godine	32

5.3.	Vertikalna analiza financijskih rezultata poduzeća Saponia u razdoblju 2019.–2022. godine	34
	Zaključak	36
	Bibliografija	38
	Popis ilustracija	41
	Prilozi	42

Uvod

COVID-19 pandemija, nesumnjivo je imala ogroman negativan utjecaj na globalno zdravlje, društvo i gospodarstvo u cjelini. Unatoč izazovima i poteškoćama koje je sa sobom donijela, pandemija ipak nije isključivo imala negativan utjecaj na poslovanje svih poduzeća, barem ne na sve industrijske grane, što se dokazuje provedenim istraživanjem u ovom završnom radu.

Područje istraživanja (tema) završnog rada je financijska analiza poslovanja poduzeća Saponia d.d. u razdoblju od 2019. do 2022. godine. U vrijeme pandemije COVID-19, mnoga su poduzeća ostvarila negativne poslovne rezultate, no ovisno o djelatnosti poslovanja poduzeća, ona je imala i različit utjecaj. Stoga je *svha* ovoga rada istražiti i analizirati utjecaj pandemije COVID-19 na poslovne rezultate i zaduženost tvrtke Saponia d.d., te ih komparirati u analiziranom razdoblju, kako bi se dokazalo da pandemija COVID-19 ne mora nužno imati negativan učinak.

Problem istraživanja ovog završnog rada proizlazi iz kvantificiranja utjecaja pandemije COVID-19 krize na poslovne rezultate poduzeća iskazane u financijskim izvještajima. Naime, povijesni rezultati poslovanja praćeni u vremenima različitih kriza mogu ukazivati na očekivana kretanja poslovanja nekog poduzeća, što u budućem razdoblju, odnosno u nekom od mogućih budućih kriza može biti od velike pomoći za menadžment i donositelje financijskih odluka. Najčešće se takvi događaji brzo zaborave kao i iskustva i saznanja o kretanju rezultata poslovanja. Otpornostna određene djelatnosti na negativne događaje i kretanje rezultata poslovanja u kriznom razdoblju nekog poduzeća može biti vrlo korisno. U ovom završnom radu, provedenom analizom u promatranom razdoblju rezultati su pokazali da poduzeće Saponia d.d. (kemijska, prehrambena i farmaceutska industrija) bilježi rast prihoda, rast likvidnosti i pad zaduženosti, bez obzira na negativna zbivanja i prisustvo pandemije COVID-19. Završni rad ujedno ukazuje na ulogu vertikalne i horizontalne analize, elaborira određene tehnike i postupke za analizu uspješnosti i sigurnosti poslovanja, posebice analize financijskih izvještaja putem skupine financijskih pokazatelja, i to: likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

Na temelju dostupne i korištene strane i domaće literature na temu rada, prikupljene su, obrađene i prezentirane informacije, mišljenja i stavovi autora u prethodno objavljenim

radovima, a korištene su sljedeće *opće metode istraživanja*: povijesna metoda, metoda deskripcije, metoda indukcije i dedukcije, metoda analize i sinteze, metoda komparacije. Također, u svrhu izvođenja zaključaka, u radu je korištena metode financijske analize na temelju financijskih izvještaja poduzeća Saponia d.d. u razoblju od 2019. do 2022. godine, te analiza financijskih pokazatelja. Podaci su preuzeti i – analizirani iz financijskih izvještaja bilance i računa dobiti i gubitka koji su preuzeti sa stranica Zagrebačke burze, prilikom čega su prethodno izrađeni strukturni i komparativni izvještaji, te prikazani rezultati odabranih financijskih pokazatelja.

Struktura (kompozicija) *rada* sastoji se od pet međusobno povezanih glavnih poglavlja, te Uvoda, Zaključka i Bibliografije. U *prvom* poglavlju „Pandemija COVID-19“ elaborira se nastanak i nastup globalne krize uzrokovane pandemijom te utjecaj i posljedice globalne krize na poslovanje poduzeća i gospodarsku aktivnost općenito. „Temeljni financijski izvještaji kao podloga financijskoj analizi“ naslov je *drugog poglavlja*, a daje pregled temeljnih vrsta financijskih izvještaja i njegovih pojavnih oblika, te prikaz metoda sastavljanja izvještaja o novčanom toku. U *trećem poglavlju* pod naslovom “Postupci analize financijskih izvještaja” opisane su značajke i uloga vertikalne i horizontalne te postupci analize putem financijskih pokazatelja, kao što su likvidnost, zaduženost, aktivnost poduzeća, ekonomičnost, profitabilnost, te pokazatelj investiranja. Osnovni, odnosno opći podatci o poduzeću Saponia d.d. opisani u *četvrtom poglavlju* pod naslovom “Poduzeće Saponia d.d.”, te se iznosi povijest, proizvodni program i proizvodni model poduzeća. Šesto i ujedno centralno poglavlje završnog rada pod nazivom *Utjecaj pandemije Covid-19 na poslovanje poduzeća Saponia d.d.* bavi se usporednom analizom financijskih izvještaja Saponie d.d. za razdoblje od 2019. do 2022. godine. Poglavlje također iznosi usporedbu poslovanja poduzeća Saponia d.d. provedbom horizontalne i vertikalne analize na temelju korporativnih financijskih izvještaja. U *petom poglavlju* završnog rada pod naslovom “Utjecaj pandemije Covid-19 na poslovanje poduzeća Saponia d.d.” provedena je analiza financijskih izvještaja za razdoblje od 2019. do 2022. godine. Analizom dobiveni rezultati su predstavljeni i interpretirani te izneseni zaključci.

Na kraju rada u *Zaključku* iznesena su zaključna razmatranja o temi rada, te su u *Bibliografiji* koja se nalazi na kraju rada prikazani korišteni znanstveni i stručni radovi te relevantni izvori podataka.

1. Pandemija COVID-19

1.1. Nastanak globalne krize

Svjetska kriza izazvana pandemijom virusa COVID-19, započeta u prosincu 2019. godine, te je imala znatan utjecaj na globalnu ekonomiju i duboko potresla i promijenila društvo i poslovanje, uzrokujući, nikad ranije u povijesti viđen, pad gospodarskih aktivnosti u gotovom svim industrijskim sektorima u čitavom svijetu. Ekonomski šok koji je pandemija izazvala blokadom poslovanja bacio je na koljena čak i ona najveća, na krizu rezistentna, svjetska gospodarstva. Kako je istaknula autorica I. Kovač, pad globalne razmjene, smanjenje izvoza i uvoza roba i usluga, te drastično smanjenje, gotovo gašenje, pojedinih djelatnosti kao što su primjerice turizam i zračni prijevoz, podrazumijeva da će oporavak navedenih industrijskih grana trajati jako dugo, a ekonomska aktivnost je doživjela šokantan udarac sa nesagledivim posljedicama u nevjerojatno kratkom roku.¹

1.2. Utjecaj i posljedice globalne krize na poslovanje

Pandemija COVID-19 utjecala je na globalnu ekonomiju na način da je gotovo preko noći promijenila društvo i svakodnevne, uobičajene socijalne i poslovne aktivnosti. U takvim uvjetima uzdrmale su se sve one uvriježene društvene i institucionalne postavke, došlo je do jedinstvenih problema i izazova za međunarodno poslovanje i poduzetništvo što je utjecalo na stvaranje novih i inovativnih poslovnih modela i strateških metoda. Utjecaji krize najviše su se ogledali na međunarodno poslovanje kroz ograničenost putovanja te mobilnost rada.

¹ Kovač, "Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje," 377.

Poduzetništvo je ozbiljno suzbijeno mjerama zaključavanja i socijalnog distanciranja koje su vlade širom svijeta poduzimale u borbi protiv virusa COVID-19.²

“Rezultati istraživanja 5.800 američkih poduzeća pokazali su kako je 75 % tih poduzeća imalo uvjete samo za dva mjeseca likvidnosti.”³ “U Nizozemskoj, istraživanje je pokazalo da 56 % malih i srednjih poduzeća očekuje izlazak s tržišta ako se kriza nastavi duže od 6 mjeseci. Podaci Svjetske banke, koji pokrivaju 15.000 poduzeća u 34 zemlje u razvoju, procjenjuju da bi prosječna država u razvoju mogla, bez ikakve financijske pomoći, preživjeti samo između 1,5 i 4,5 mjeseca.”⁴

Prema Fairlie-u, broj aktivnih vlasnika poduzeća u Americi pao je za 22 % u prethodnom razdoblju od veljače do travnja 2020. godine.⁵

Za mnoga poduzeća koja su svoje poslovanje temeljila na tradicionalnoj interakciji licem u lice, COVID-19 kriza zahtijevala je brzu promjenu poslovne prakse i inovativnu prilagodbu novonastalim pandemijskim uvjetima. Dok su se neke poduzetničke tvrtke uspjele transformirati brže od ostalih, ostale jednostavno nisu mogle pratiti novonastale trendove te su kao rezultat neprilagodbe novim uvjetima morale obustaviti svoje poslovanje. Pandemija je rezultirala nesigurnošću u tržišnoj, zdravstvenoj i socijalnoj sferi.⁶

Zaključno, unatoč svim problemima i izazovima koje je COVID-19 pandemija nesporno donijela, važno je napomenuti da nije imala isključivo negativan utjecaj na sve industrijske grane. Neke industrije su se prilagodile novonastaloj situaciji i ostvarile rast, dok su druge potaknule inovacije i promjene koje će vjerojatno imati dugotrajne pozitivne učinke. Ova pandemija podsjetila je na važnost fleksibilnosti, inovacija i solidarnosti za lakše suočavanje s izazovima u budućnosti.

² Kovač, op. cit.

³ Bartik, i drugi, *How are small businesses adjusting to COVID-19? Early evidence from a survey*, citirano u Kovač, “Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje,” 379.

⁴ Bosio i drugi, "Survival of firms in developing economies during economic crisis," citirano u Kovač, “Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje,” 378-379.

⁵ Fairlie, *The impact of Covid-19 on small business owners: Evidence of early-stage losses from the April 2020 current population survey*, citirano u Kovač, “Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje,” 379.

⁶ Kovač, op. cit., 379.

2. Temeljni financijski izvještaji kao podloga financijskoj analizi

2.1. Vrste financijskih izvještaja

Razumijevanje stanja poslovanja bilo kojeg poduzeća moguće je samo uvidom u informacijsku, u pravilu računovodstvenu podlogu. Financijski izvještaji pružaju najcjelovitije financijske i računovodstvene podatke poduzeća iz kojih se moguće informirati o financijskom statusu poduzeća i uspješnosti njegovog poslovanja.⁷

Značajke računovodstvenih informacija, upotrebljivih zainteresiranim korisnicima, moraju imati kvalitativna obilježja kao što su razumljivost, relevantnost, pouzdanost usporedivost. Osnovni zadatak računovodstva je prikupljanje, sistematizacija i prezentiranje računovodstvenih podataka zainteresiranim korisnicima, u prepoznatljivom, jasnom i razumljivom obliku, odnosno u obliku financijskih izvještaja. Financijski izvještaji u tom kontekstu definiraju se kao skup logički organiziranih podataka prema konzistentnoj računovodstvenoj proceduri.⁸ Zakon o računovodstvu propisuje da godišnje financijske izvještaje čine: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveoubuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje.⁹

“Temeljni financijski izvještaji poduzeća su:

- Bilanca,
- Račun dobiti i gubitka,
- Izvještaj o ostaloj sveoubuhvatnoj dobiti,
- Izvještaj o novčanim tokovima (eng. *Cashflow*),
- Izvještaj o promjenama kapitala,
- Bilješke uz financijske izvještaje.”¹⁰

⁷ Žager, Katarina, et al. *Analiza financijskih izvještaja*. Masmedia, 2008.,52

⁸ Prdić i Tolušić, “Analiza financijskih izvještaja uz završni račun poduzeća za proteklu godinu,” 93.

⁹ *Zakon o računovodstvu*, čl. 19, st. 2.

¹⁰ Žager i drugi, op. cit., 52.

Navedeni financijski izvještaji su ključni za razumijevanje financijskog zdravlja i performansi organizacije, i često se koriste za analizu i donošenje poslovnih odluka. Pomoću njih, analitičari i menadžeri mogu procijeniti kako se organizacija razvija u svojoj industriji, kako upravlja svojim sredstvima i kako ostvaruje dobit ili gubitak tijekom određenog vremena.

2.1.1. Bilanca

Bilanca dolazi od engleske riječi *Balance Sheet* i predstavlja ključni financijski izvještaj, a cilj joj je prikaz financijskog položaja poduzeća u određenom trenutku. Sastoji se od tri osnovne kategorije: imovine, obveza i vlasničkog kapitala. Imovina predstavlja sve što poduzeće posедуje. Tu osobito spada novac, zalihe, nekretnine, alati, pokretnine i slično.

Bilanca, dakle, sadržajno svojim opsegom i strukturom, sadrži podatke o imovini i izvorima te imovine u obliku obveza i kapitala na određeni datum, u pravilu na kraju financijske godine. Osnovni segmenti bilance su:¹¹

- *Aktiva* koju čini imovina te kapital, kao izvori financiranja ukupno raspoložive imovine u aktivi bilance. Aktiva bilance daje prikaz sadržaja i strukture ukupno raspoložive vlastite imovine poduzeća; stalne dugoročne imovine i tekuće kratkoročne imovine. Imovina kojom poduzeće raspolaže u bilančnoj aktivi prikazuje se prema kriteriju rastuće likvidnosti, odnosno prikazane su najprije vrste i oblici dugotrajne imovine te zatim vrste i oblici kratkotrajne imovine. “U aktivi bilance dugotrajna je imovina klasificirana u skupine kao: nematerijalna imovina, materijalna imovina, financijska imovina i potraživanja, a kratkotrajna se imovina klasificira kao: zalihe, potraživanja, kratkotrajna financijska imovina i novac u banci i blagajni.”¹²

¹¹ Tintor, Željko. "Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih poslovnih odluka." *Obrazovanje za poduzetništvo-E4E: znanstveno stručni časopis o obrazovanju za poduzetništvo* 10.1 (2020): 87

¹² Ibid.,86

- *Pasiva* u kojoj su obveze i izvori angažirane imovine. Klasificirani su kao: kapital kao vlastiti izvori imovine i obveze kao tuđi izvori imovine raščlanjeni na tekuće obveze s dospijecom do godine dana i dugoročne obveze plative u roku duljem od godine dana.¹³ Obveze su dugovi koje poduzeće ima otvoreno prema drugim pravnim subjektima. U ovoj kategoriji nalaze se krediti, dugovi dobavljačima ili klijentima, dok vlasnički kapital daje prikaz stanja vlasništva dioničara ili vlasnika.

Osnovni značaj bilance jest bilančana ravnoteža imovine kapitala i obveza. Bilanca uvijek mora ostati u ravnoteži, što znači da ukupna vrijednost imovine mora biti jednaka ukupnim obavezama i vlasničkom kapitalu. Bilančana ravnoteža nije mjerodavan pokazatelj financijskog stanja poduzetnika. Jedino izučavanje strukture bilance upućuje na stvarna financijska stanja poduzetnika. Iako je na primjer formalno cjelokupna imovina iz active bilance vlasništvo poduzetnika, samo kapital daje realnu sliku koji dio imovine je u stvarnom vlasništvu poduzetnika, koji dio je u tuđem vlasništvu, kao i iznose neotplaćene obveze u pasivi bilance.¹⁴

Prikaz obrazca dijela bilance daje se na slici 1.

BILANCA				
stanje na dan				
Obrazac				
POD-BIL				
Obveznik: _____; _____;				
Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
AKTIVA				
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001			
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002			
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003			
1. Izdaci za razvoj	004			
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005			
3. Goodwill	006			
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007			
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008			
6. Ostala nematerijalna imovina	009			
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010			
1. Zemljište	011			
2. Građevinski objekti	012			
3. Postrojenja i oprema	013			
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014			
5. Biološka imovina	015			
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016			
7. Materijalna imovina u pripremi	017			

¹³ Tintor, Željko. op. cit., 87

¹⁴ Ibid, 87

8. Ostala materijalna imovina	018			
9. Ulaganje u nekretnine	019			
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020			
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021			
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022			
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023			
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024			
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025			
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	026			
7. Ulaganja u vrijednosne papire	027			
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	028			
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029			
10. Ostala dugotrajna financijska imovina	030			
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031			
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032			
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033			
3. Potraživanja od kupaca	034			
4. Ostala potraživanja	035			
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036			
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037			
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038			
1. Sirovine i material	039			
2. Proizvodnja u tijeku	040			
3. Gotovi proizvodi	041			
4. Trgovačka roba	042			
5. Predujmovi za zalihe	043			
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044			
7. Biološka imovina	045			
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046			
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047			
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048			
3. Potraživanja od kupaca	049			
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050			
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051			
6. Ostala potraživanja	052			
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053			
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	054			
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	055			
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	056			
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	057			
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	058			
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	059			
7. Ulaganja u vrijednosne papire	060			
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	061			
9. Ostala financijska imovina	062			
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063			
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064			
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065			
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066			

Slika 1. Obrazac aktive Balance

Izvor: preuzeto sa službene stranice Fina.hr, GFI za poslovnu 2023. godinu, <https://www.fina.hr/godisnji-financijski-izvjestaji/obraci> (pristupljeno 20. lipnja 2023.).

Na prethodnoj slici prikazan je isključivo dio bilance, odnosno *aktiva*, te je razvidno da se ista sastoji od (navedene u obrazcu koji poduzetnici popunjavaju pod A-B): potraživanja za upisani a neplaćeni kapital, dugotrajna imovina, kratkotrajna imovine, plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi, ukupno aktiva, izvanbilančni zapisi.

Može se istaknuti da je „bilanca statički financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj odnosno financijsku snagu poduzeća u određenom trenutku.“¹⁵

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Analiza računa dobiti i gubitka ukazuje na profitabilnost poslovanja nekog poduzeća i ima za cilj pokazati aktivnost poduzeća koja se mjeri u određenom razdoblju. Osnovni elementi financijskog izvještaja računa dobiti i gubitka su: prihodi, rashodi i razlika prihoda i rashoda koja, ovisno o profitabilnosti poduzeća, pokazuje dobitak ili gubitak.¹⁶ Dok bilanca daje podatke o trenutnom stanju imovine, obveza i kapitala, račun dobiti i gubitka daje prikaz prihoda, rashoda i poslovnih rezultata u obračunskom razdoblju.¹⁷

RAČUN DOBITI I GUBITKA				Obrazac POD-RDG	
za razdoblje do					
Obveznik: _____; _____; _____					
Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina	
1	2	3	4	5	
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 128 do 132)					
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	128				
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	129				
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	130				
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	131				
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	132				
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 134+135+139+143 do 145+148+155)					
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	134				
2. Materijalni troškovi (AOP 136 do 138)	135				
a) Troškovi sirovina i materijala	136				
b) Troškovi prodane robe	137				

¹⁵ Dečman, "Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj," 448.

¹⁶ Žager i drugi, op. cit., 52.

¹⁷ Prdić i Tolušić, op. cit., 94.

c) Ostali vanjski troškovi	138			
3. Troškovi osoblja (AOP 140 do 142)	139			
a) Neto plaće i nadnice	140			
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	141			
c) Doprinosi na place	142			
4. Amortizacija	143			
5. Ostali troškovi	144			
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 146+147)	145			
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	146			
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	147			
7. Rezerviranja (AOP 149 do 154)	148			
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	149			
b) Rezerviranja za porezne obveze	150			
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	151			
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	152			
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	153			
f) Druga rezerviranja	154			
8. Ostali poslovni rashodi	155			
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 157 do 166)	156			
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	157			
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	158			
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	159			
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	160			
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	161			
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	162			
7. Ostali prihodi s osnove kamata	163			
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	164			
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	165			
10. Ostali financijski prihodi	166			
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 168 do 174)	167			
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	168			
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	169			
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	170			
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	171			
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	172			
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	173			
7. Ostali financijski rashodi	174			
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175			
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176			
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	177			
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	178			
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 127+156+175 + 176)	179			
X. UKUPNI RASHODI (AOP 133+167+177 + 178)	180			
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 179-180)	181			
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 179-180)	182			
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 180-179)	183			
XII. POREZ NA DOBIT	184			
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 181-184)	185			
1. Dobit razdoblja (AOP 181-184)	186			
2. Gubitak razdoblja (AOP 184-181)	187			

Slika 2. Obrazac Računa dobiti i gubitka

Izvor: preuzeto sa službene stranice Fina.hr, GFI za poslovnu 2023. godinu, <https://www.fina.hr/godisnji-financijski-izvjestaji/obraci> (pristupljeno 20. lipnja 2023.).

Slika 2. daje prikaz dijela obrasca računa dobiti i gubitka. Temeljni podaci odnose se na poslovne prihode i poslovne rashode, podijeljene na daljnje stavke (materijalni troškovi, troškovi osoblja itd.), na financijske prihode i rashode, podijeljene na daljnje stavke, te ukupne prihode i rashode, te sumiranim na kraju obrazca dobitkom ili gubitkom razdoblja.

Račun dobiti i gubitka jedan je od temeljnih financijskih izvještaja. Prikazuje učinke prethodnih poslovnih odluka na poslovanje poduzeća, obujam i strukturu prihoda i rashoda te dobit i gubitak kao i financijski rezultat dobiti i gubitka u određenom obračunskom razdoblju, u pravilu tijekom jedne financijske godine. Osnovni model financijskih prihoda i rashoda u hrvatskoj praksi jest rezultat dobiti ili gubitka prije poreza i nakon odbitka poreza na dobit, kao dobit ili gubitak nakon poreza. Klasifikacija stavki prihoda i rashoda u računu dobiti i gubitka dalje se analitički razrađuje u podskupine i vrste prihoda i rashoda. U računu dobiti i gubitka rashodi su klasificirani po prirodnim vrstama troškova, što je ograničavajući faktor financijske analize i mogućnosti interpretacije financijskih rezultata.¹⁸

Prema Vidučić, Pepur, i Šimić Šarić „račun dobitka i gubitka je prikaz prihoda, rashoda i financijskog rezultata u određenom vremenskom razdoblju. Pokazuje profitabilnost poslovanja tvrtke tijekom nekog vremenskog razdoblja.“¹⁹

2.1.3. *Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti*

Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti podrazumijeva prikaz dobiti ili gubitka određenog financijskog razdoblja i ostalu sveobuhvatnu dobit. Kod ovog izvještaja javljaju se dva pojma: ostala sveobuhvatna dobit i sveobuhvatna dobit. Sveobuhvatna dobit obuhvaća sve elemente dobiti ili sve elemente gubitka i ostale sveobuhvatne *dobiti*. Pod ostalom sveobuhvatnim dobiti podrazumijevaju se promjene kapitala tijekom razdoblja koje su proizašle iz poslovnih transakcija. U sveobuhvatnu dobit ne spadaju promjene koje su proizašle iz transakcija s vlasnicima. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti pruža uvid u informacije o dobiti i gubitku te o sveobuhvatnoj dobiti. Navedeni izvještaj može se računovodstveno sastaviti kao jedan izvještaj (Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti) ili kao dva

¹⁸ Tintor, Željko. op. cit., 87.

¹⁹ Vidučić, Pepur, i Šimić Šarić, *Financijski menadžment*, 427.

odvojena izvještaja (račun Dobiti i gubitka i izvještaj koji sadrži sastavne dijelove ostale sveobuhvatne dobiti).²⁰

2.1.4. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanom toku još je jedan od temeljnih financijskih izvještaja. Navedeni izvještaj daje prikaz obujma i strukture priljeva i odljeva novca u određenom obračunskom razdoblju. U praksi se podaci za izvješće o novčanom toku izvode iz podataka sadržanih u računu dobiti i gubitka i bilanci. Svrha izvještaja o novčanim tokovima je prikazati promjene u financijskom statusu poduzetnika kao rezultat odluka donesenih u promatranom obračunskom razdoblju. U praksi se može dogoditi pojava da u poduzećima sa visokim prihodima i dobiti poslovanja, izostane tekuća likvidnost, najčešće zbog neplaćanja odnosno postojanja visokih potraživanja od strane klijenata, kupaca i slično, ili se javljaju imamo suprotne situacije u kojima poduzeće iskazuje gubitak u poslovanju, ali istovremeno radi naplate ranijih potraživanja prema dobavljačima, kupcima i sl. ima pozitivan novčani tok.²¹

“Tri su skupine novčanih tokova:

- novčani tokovi od poslovnih aktivnosti,
- novčani tokovi od investicijskih aktivnosti, i
- novčani tokovi od financijskih aktivnosti.”²²

Izvještaj o novčanim tokovima prikaz je usporedbe početnog i konačnog stanja u bilanci, uz korištenje podataka iz izvještaja o poslovanju, a primjenjuje se *direktna* ili *indirektna* metoda. Prema direktnoj metodi izvještaj o novčanim tokovima pokazuje bruto novčane primitke i izdatke za svaku aktivnost, a indirektna metoda prikazuje neto financijski rezultat dobitka ili gubitka koji se korigira za iznos amortizacije i promjena nenovčanih bilančnih stavaka, te za ostale stavke čiji su novčani učinci investicijski ili financijski tokovi. U

²⁰ Berisha, *Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) kao temeljno financijsko izvješće*, 5.

²¹ Tintor., op. cit., 88.

²² Ibid., 88

praktičnoj primjeni koriste se obje metode izrade novčanog toka, ali postoje situacije u kojima je moguće koristiti isključivo indirektnu metodu izrade novčanog toka.²³

2.1.5. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala još je jedan je od temeljnih financijskih izvještaja, a svrha mu je prikaz promjena na vlasničkom kapitalu. Promjene na vlasničkom kapitalu rezultat su odluka menadžera koje utječu na visinu vlasničkog kapitala. Primarno je utjecaj na promjene vlasničkog kapitala rezultat poslovanja iskazan u računu dobiti i gubitka, isplata dividenda, dokapitalizacija, dekapitalizacija, formiranje kapitalnih rezervi i sl. Sadržajno, izvještaj o promjenama kapitala daje informacije o financijskom stanju poduzetnika, ali za razliku od ostalih temeljnih financijskih izvještaja, ovaj izvještaj je pomoćni i cilj mu je postići bolje razumijevanja bilance.²⁴

²³ Tintor, op. cit., 89.

²⁴ Ibid., 88.

2.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju popratni iskaz uz gore navedene temeljne financijske izvještaje. Zadaća je bilješki kao pratećeg dokumenta pojasniti strukturu, vrijednost i obilježja određenih pozicija u navedenim izvještajima.²⁵

Bilješke uz financijske izvještaje također su jedan od temeljnih financijskih izvještaja, koje sadrže popratne dodatne i dopunske informacije koje nisu sadržane u preostalim financijskim izvještajima. Bilješke sadrže temeljne informacije o poduzetniku i računovodstvenim politikama poduzeća, te daju analitički prikaz i potrebna tumačenja kategorija svih ostalih financijskih izvještaja. Tako strukturirane, bilješke uz financijske izvještaje, doprinose razumijevanju informacija navedenih u financijskim izvještajima. Bilješke se ipak nikada izravno ne koriste pri analizama financijskih izvještaja niti kod tumačenja dobivenih rezultata.²⁶

Bilješke dakle trebaju pružiti informacije o osnovi potrebnoj za sastavljanje financijskih izvještaja, objaviti informacije prema zahtjevima Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja (MSFI) koje nisu prezentirane u bilanci, izvještaju o dobiti, izvještaju o promjenama glavnice ili izvještaju o novčanom toku, pružiti dodatne informacije koje nisu prezentirane u bilanci, izvještaju o dobiti, izvještaju o promjenama glavnice ili izvještaju o novčanom toku, ali su bitne za razumijevanje financijskih izvještaja.²⁷

²⁵ Žager i drugi, op. cit., 89.

²⁶ Tintor, op. cit., 88.

²⁷ Dražić Lutinski i drugi, *Računovodstvo*.

2.2. Metode sastavljanja izvještaja o novčanom toku

Analiza izvještaja o novčanim tokovima pruža informacije koje dopunjuju informacije dobivene iz bilance i računa dobiti ili gubitka.²⁸

Izvještaj o novčanim tokovima sadrži informacije o uplatama, isplatama i neto novčanim tokovima novca, a može se sistematizirati po aktivnostima, kao novčani tokovi iz poslovne, investicijske i financijske aktivnosti potanko objašnjeni kako slijedi:²⁹

- Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti (engl. *Cash Flows from Operating Activities* - *CFO*) su tokovi koji proizlaze iz priljeva i odljeva novca iz obavljanja glavnih djelatnosti poduzeća koji mu donose prihod odnosno iz poslovnih događaja uključenih u račun dobiti i gubitka. Poslovne aktivnosti ključne su prihodovno-proizvodne aktivnosti poduzeća, a ovdje nisu uključene investicijske i financijske aktivnosti. Neto novčani tok od poslovnih aktivnosti ključni je indikator poslovanja subjekta u smislu ostvarenja dostatnih novčanih tokova za otplate zajma, očuvanja poslovne sposobnosti subjekta, mogućnosti plaćanja dividendi i pokretanja novih ulaganja bez potrebe korištenja vanjskih izvora financiranja.³⁰
- Novčani tokovi iz investicijskih aktivnosti (engl. *Cash Flow from Investing Activities* - *CFI*) proizlaze iz postupaka stjecanja i otuđivanja imovine i to njezine kategorije, dugotrajne imovine. Novčani izdaci se odnose na stjecanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine koja se ulaže u pravilu za proširenje poslovnih kapaciteta poduzeća ili za potrebe ulaganja novčanih viškova u druga trgovačka društva, kroz ulaganje u vlasničke ili dužničke vrijednosne papire ili kroz pozajmljivanje zajmova drugim poslovnim subjektima. Primici novca od investicijskih aktivnosti odnose se na novčane priljeve od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, prodaje vrijednosnica ili naplate zajmova posuđenih drugim poslovnim subjektima.³¹
- Novčani tokovi iz financijske aktivnosti (engl. *Cash Flows from Financial Activities* - *FCF*) podrazumijevaju pribavljanje novca od vlasnika kroz emisiju dionica ili

²⁸ Marijanović i Grbavac, "Upotrebljivost informacija izvještaja o novčanim tokovima u uvjetima financijske nediscipline," 130.

²⁹ Ibid., 139.

³⁰ Ibid., 132.

³¹ Ibid., 133

putem uplata temeljnih uloga te plaćanjem vlasnicima po osnovi smanjenja upisanog temeljnog kapitala, isplate dividende ili udjela u dobiti. Financijske aktivnosti podrazumijevaju i priljeve novca po osnovi zaduživanja poduzeća ili emisije obveznica, te odljeve po osnovi povrata glavnice zajmodavateljima i otkupa obveznica. Tokovima novca proizišlim iz financijskih aktivnosti mijenja se veličina i sastav glavnice i stupanj zaduženosti subjekta. Objavljivanje novčanih tokova nastalih financijskim aktivnostima je važno jer daje informacije onima koji osiguravaju kapital subjektu u predviđanju rezultata vezanih uz buduće novčane tokove.³²

Dalje se metoda izračuna novčanih tokova može sistematizirati kao:³³

- Izravna metoda. Izravna metoda priljeve i odljeve novca iz poslovnih aktivnosti prikazuje odvojeno u ukupnim iznosima, a njihova razlika predstavlja neto novčani tok od poslovne aktivnosti.
- Neizravna metoda. Neizravna metoda podrazumijeva da se neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti dobiva usklađenjem neto dobiti za iznose nenovčanih troškova i po osnovi smanjenja ili povećanja zaliha, potraživanja i obveza iz poslovnih odnosa i svih drugih stavki koji proizlaze iz novčanih učinaka investicijskih ili financijskih novčanih tokova. Za priljeve i odljeve novca iz investicijskih i financijskih aktivnosti se propisuje obveza odvojenog izvještavanja u ukupnim iznosima.

Analiza novčanih tokova omogućuje korisnicima financijskih izvještaja, osobito investitorima i vjerovnicima, potrebne informacije o sposobnosti tvrtke da stvara pozitivne novčane tokove za ispunjenje svojih budućih obveza za isplatu dividend, a može poslužiti i kao rano upozorenje na financijske problem koji poduzeću tek predstoje.³⁴

³² Marijanović i Grbavac, "Upotrebljivost informacija izvještaja o novčanim tokovima u uvjetima financijske nediscipline," 133.

³³ Ibid., 139.

³⁴ Ibid., 134.

3. Postupci analize financijskih izvještaja

„Analiza financijskih izvještaja je proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podatci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.“³⁵ „Iskusni analitičar analizom financijskih izvještaja mogao bi procijeniti proizvodni, financijski i tržišni potencijal poduzeća te prepoznati greške u poslovnoj, proizvodnoj i financijskoj politici poduzeća koje izravno utječu na profitabilnost, učinkovitost i financijsku stabilnost analiziranog poduzeća.“³⁶

Financijska analiza poslovanja može se definirati „kao istraživanje i kvantificiranje funkcionalnih odnosa koji postoje između bilančnih pozicija, stanja i uspjeha, sa ciljem da se omogući vjerodostojna ocjena financijskog položaja i aktivnosti.“³⁷

„Uobičajena analitička sredstva i postupci koji se koriste pri provedbi analize financijskih izvještaja jesu:

- komparativni financijski izvještaji koji omogućuju uočavanje promjena tijekom vremena (više obračunskih razdoblja) te uočavanje tendencija promjena pomoću serije indeksa,
- strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu,
- analiza pomoću financijskih pokazatelja,
- specijalizirane analize.“³⁸

³⁵ Habek, i drugi, *Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva*, 25, citirano u Bolfek, Stanić i Knežević, „Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke,” 147.

³⁶ Karanović, Bogdan, i Baresa, "Financial analysis fundament for assessment the value of the company," 73–74.

³⁷ Čerović, Spasić, i Radović, *Financijski menadžment turističko-ugostiteljskih preduzeća*, 212.

³⁸ Robson, *Essential Accounting for Managers*, 99, citirano u Žager i drugi, *Analiza financijskih izvještaja*, 37.

3.1. Uloga vertikalne i horizontalne analize u poslovanju

Analiza financijskih izvještaja podrazumijeva čitav niz različitih postupaka utemeljenih na raščlanjivanju i uspoređivanju financijskih podataka. U tom kontekstu, kao najučestalije, izdvajaju se vertikalna i horizontalna analiza. Horizontalnom i vertikalnom analizom ne iscrpljuje se problematika financijskih izvještaja, već su horizontalna i vertikalna analiza najvažniji pokazatelji tumačenja financijskih izvještaja. "Pokazatelj podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji se s obzirom na vremensku dimenziju mogu podijeliti na dvije skupine:

- skupina financijskih pokazatelja koja razmatra poslovanje poduzeća unutar određenog vremenskog razdoblja, najčešće na godinu dana, a temelji se na podacima iz računa dobiti i gubitka,
- skupina financijskih pokazatelja koja se odnosi na točno određeni trenutak koji se poklapa s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku.³⁹

Financijski pokazatelji vertikalne i horizontalne analize se formiraju kako bi se dobila što realnija financijska osnova poduzeća za donošenje određenih financijskih odluka. Ovisno o razlozima provođenja analize, naglasak se kod vertikalne i horizontalne analize može staviti na likvidnost, zaduženost, profitabilnost itd. Kad se vertikalna ili horizontalna analiza provodi za potrebe banke radi donošenja odluke o odobrenju kratkoročnog kredita poduzeća, naglasak će biti na postojećoj financijskoj situaciji i kratkoročnoj budućnosti poduzeća, tj. naglašava se značenje pokazatelja likvidnosti. Kod vertikalne i horizontalne analize za potrebe dugoročnih investitora naglasak se stavlja na profitabilnost poduzeća, tj. mogućnost poduzeća za generiranje prihoda i učinkovitost poslovanja. Ovdje sama likvidnost nije toliko mjerodavna jer neprofitabilna poduzeća dugoročno umanjuju vrijednost postojeće imovine neovisno o likvidnosti koja trenutno može biti i dobra.

„Analiza financijskih izvještaja koja omogućava uspoređivanje podataka kroz duže vremensko razdoblje da bi se otkrile tendencije i dinamika promjena pojedinih bilančnih pozicija (financijskih podataka) uobičajeno se naziva horizontalnom analizom (uobičajena

³⁹ Žager i drugi, *Analiza financijskih izvještaja*, 231, citirano u Bećirović, *Analiza i revizija financijskih izvještaja KPMG doo.*, 30.

analitička sredstva i postupci koji se koriste u horizontalnoj analizi jesu komparativni (financijski izvještaji) te sagledavanje tendencije promjena pomoću stanja baznih indeksa.“⁴⁰

Vertikalna analiza daje uvid u strukturu financijskih izvještaja, a strukturalni financijski izvještaji koji služe kao podloga za provedbu vertikalne analize razmatraju se u kontekstu raščlanjivanja financijskih podataka.⁴¹

Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja su dakle temeljni instrument i postupak analize financijskih izvještaja. Pomoću horizontalne (komparativne) analize uočava se tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija financijskih izvještaja. Vertikalna (strukturna) analiza omogućava uvid u strukturu i promjene u strukturi financijskih izvještaja. Komparativni financijski izvještaji kao podloga za horizontalnu analizu u pravilu se razmatraju u kontekstu uspoređivanja. Na temelju promjena tendencija i dinamika pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja, prosuđuje se uspješnost i sigurnost poslovanja promatranog poduzeća. Horizontalna analiza se smatra primarnim oblikom analiziranja financijskih izvještaja, jer se ispitivanje financijskih izvještaja svodi na utvrđivanje apsolutne i/ ili postotne razlike među istovrsnim podacima za razdoblje dvije ili više godina.⁴² Kako bi rezultati horizontalne analize bili što vjerodostojniji, potrebno je izvršiti analizu više financijskih godina kako bi usporedbom izvještaja iz prethodnih razdoblja uprava bila u mogućnosti uočiti trendove i pravodobno reagirati odnosno poduzeti odgovarajuće korektivne akcije ako trendovi poslovanja pokazuju negativan rezultat s ciljem suzbijanja daljnje ugroze poslovanja.⁴³

Vertikalnom analizom financijskih izvještaja može se provesti usporedba pojedinih elemenata strukture financijskih izvještaja radi detekcije promjena i važnosti međusobnih odnosa pojedinih pozicija financijskih izvještaja. Uobičajeno se kao sredstvo u vertikalnoj analizi koriste strukturni financijski izvještaji. „Strukturni financijski izvještaji koji služe kao podloga za provedbu vertikalne analize mogu se razmatrati u kontekstu raščlanjivanja. Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja.“⁴⁴

⁴⁰ Prdić i Tolušić, op.cit., 94.

⁴¹ Ibid.

⁴² Tintor, op.cit., 90.

⁴³ Dečman, op. cit., 450.

⁴⁴ Gulin, Tušek, i Žager, *Poslovno planiranje, kontrola i analiza*, 179.

3.2. Analiza putem financijskih pokazatelja

Stavljajući određene ekonomske veličine u odnos jedna s drugom može se reći da su to financijski pokazatelji.

„Financijski pokazatelji klasificirani su u nekoliko skupina:

- pokazatelji likvidnosti,
- pokazatelji zaduženosti,
- pokazatelji aktivnosti,
- pokazatelji ekonomičnosti,
- pokazatelji profitabilnosti,
- pokazatelji investiranja. ⁴⁵

3.2.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je osnovni indikator menadžerima o stanju poslovanja. Nelikvidnost poduzeća koja se odvija duže poslovno razdoblje dovodi do insolventnosti, te u konačnici do propadanja poduzeća ako se pravovremeno ne poduzmu odgovarajuće mjere za poboljšanje likvidnosti. Pokazatelji likvidnosti su koeficijent tekuće likvidnosti (KTL), koeficijent ubrzane likvidnosti (KUL) i koeficijent financijske stabilnosti (KFS). Osnova izračuna pokazatelja likvidnosti jesu podaci dobiveni iz bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća. Za razumijevanje pokazatelja potrebno je poznavanje referentnih veličina. Da bi pokazatelj likvidnosti bio pozitivan, koeficijent ubrzane likvidnosti ne smije biti manji od 1, koeficijent tekuće likvidnosti ne smije biti manji od 2, a referentna veličina koeficijenta financijske stabilnosti mora biti manji od 1. Kada se pokazatelji kreću u navedenim referentnim vrijednostima, to je pokazatelj pozitivnog trenda kretanja, s tim da u uvjetima povećanja

⁴⁵ Žager i drugi, op. cit., 44.

financijske stabilnosti i pozitivnog rasta pokazatelja likvidnosti, još uvijek ne znači da postoji zadovoljavajući stupanj likvidnosti poduzeća.⁴⁶

Dodatan pokazatelj likvidnosti jest neto poslovni ciklus koji se sastoji od tri pokazatelja aktivnosti, i to trajanja naplate potraživanja, trajanja držanja zaliha i trajanja plaćanja obveza prema dobavljačima. Ovaj pokazatelj se izražava u danima i pokazuje vremensko trajanje od ulaganja novčanih jedinica u zalihe do povrata novca u ulaganje. Poduzeće kupuje zalihe čime povećava obveze prema dobavljačima i prodaje zalihe čime povećava potraživanja. Nakon toga, podmiruje svoje obveze prema dobavljačima, i prikuplja novac naplatom svojih potraživanja. Neto poslovni ciklus je kraći od prethodnih pokazatelja i izračunava se temeljem izvještaja o dobiti.⁴⁷

3.2.2. Pokazatelji zaduženosti

“Izvještaj o financijskome položaju ili bilanca temeljni je financijski izvještaj koji predstavlja polazište za ocjenu zaduženosti poduzeća.”⁴⁸ Zaduženost poduzeća podrazumijeva vođenje poslovanja posuđenim novcem. Najčešći pokazatelji zaduženosti su koeficijent zaduženosti (KZ), koeficijent vlastitog financiranja (KVF) i koeficijent financiranja (KF) i pokriće troškova kamata (PTK). Ako je stopa profitabilnosti veća od kamatne stope, poduzeće ostvaruje korist od zaduživanja. S druge strane, svako smanjenje stope profitabilnosti poruka je poduzeću da će se dogoditi slučaj da mora vratiti pozajmice po visokim kamatnim stopama. Manji stupanj zaduženosti daje veći stupanj zaštite od kreditora. Udio kapitala u ukupnoj imovini i omjer glavnice i ukupnih obveza, pokazatelj je udjela imovine koja se financira od dioničara odnosno kreditora. Ne postoji univerzalni kriterij za granicu tih omjera. Ipak, nizak udio glavnice s gledišta dioničara donosi visoku korist što je profitna stopa veća od kamatne stope koja se plaća kreditorima. Prema podacima dobivenima o udjelu temeljnog kapitala i ukupnih obveza, poduzeće odlučuje o smanjenju

⁴⁶ Tintor, op. cit. 94-95.

⁴⁷ Janus, “Analiza financijskih izvještaja pomoću pojedinih pokazatelja,” 3.

⁴⁸ Ježovita i Žager, “Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti,” 2.

zaduženosti i povećavanju udjela vlastitog financiranja, a do takvog zaključka moguće je doći i na temelju povećanja koeficijenta pokrića troškova kamata.⁴⁹

Osnovna analiza zaduženosti poduzeća bazira se na usporedbi odnosa vlastitih i tuđih izvora financiranja iz pasive bilance. S tim ciljem računa se koeficijent zaduženosti kao omjer tuđih izvora financiranja u odnosu na ukupnu imovinu i koeficijent vlastitoga financiranja kao odnos vlastitih izvora financiranja i ukupne imovine poduzeća. Za svrhu ocjene zaduženosti poduzeća je također bitan koeficijent financiranja dobiven kao odnos tuđih i vlastitih izvora financiranja, odnosno financijska poluga. Ako je taj pokazatelj manji od 1, to znači da poduzeće više koristi vlastite izvore financiranja, a kada je veći od 1 tada se poduzeće više financira iz izvora financiranja trećih osoba. Temeljem ovih pokazatelja statičke zaduženosti moguće je dobiti informacije o stupnju zaduženosti poduzeća, ali on ne pokazuje kvalitativni dojam o posuđenim izvorima financiranja. S ciljem ocjenjivanja kvalitete korištenja vanjskih izvora financiranja poslovanja poduzeća nužno je u analizu uključiti dodatne pokazatelje, kao primjerice pokazatelje rentabilnosti.⁵⁰

3.2.3. Pokazatelji aktivnosti

Analiza aktivnosti provodi se na temelju informacija dobivenih iz bilance i računa dobiti i gubitka, a mjere se pomoću koeficijenata obrta i to: koeficijent obrtaja ukupne imovine (KOU), koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine (KOKI), koeficijent obrtaja potraživanja (KOP) i koeficijent naplate potraživanja u danima (VN). Analiza aktivnosti daje odgovore na sposobnost poduzetnika da proizvede dovoljno obrtnih sredstava za tekuće poslovanje i redovito otplaćuje svoje tekuće obveze. Radni kapital je višak tekuće imovine iznad tekućih obveza poduzetnika. Kvaliteta radnog kapitala može se mjeriti strukturom kratkotrajne imovine i vremenom naplate potraživanja. Kod povećanja svih koeficijenata, a pogotovo

⁴⁹ Tintor, op. cit., 94.

⁵⁰ Ježovita i Žager, op. cit., 3.

koeficijenta obrtaja potraživanja uočava se pozitivna aktivnost poduzetnika s trendom rasta.⁵¹

3.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Cilj analize ekonomičnosti jest izmjeriti u kojoj mjeri i koliko svaka jedinica rashoda stvara ostvareni veći prihod. Pokazatelji ekonomičnosti dobivaju se temeljem podataka iz računa dobiti i gubitka. Prema tome, pokazatelji ekonomičnosti upućuju na odnos prihoda i rashoda, odnosno pokazuju koliko se prihoda ostvari na svaku jedinicu rashoda. “Najčešći pokazatelji ekonomičnosti su: ekonomičnost ukupnog poslovanja (EUP), ekonomičnost poslovanja (EO) i ekonomičnost financiranja (EF). Koeficijenti ekonomičnosti uvijek bi trebali biti veći od 1 jer samo takav odnos pokazuje da su na svaku jedinicu rashoda ostvareni veći prihodi.”⁵² Stanje ekonomičnosti financiranja je nepovoljno ako je koeficijent manji od 1, ali to ne mora nužno utjecati na ukupnu ekonomičnost ako je s druge strane udio financijskih prihoda i rashoda malen.⁵³

3.2.5. Pokazatelji profitabilnosti

Indikator profitabilnosti pokazuje učinkovitost poslovanja poduzetnika. Najvažniji pokazatelji profitabilnosti su: marža profita (MP), rentabilnost imovine (R) i rentabilnost kapitala (RK), a isto kao i ostali pokazatelji, izračunava se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Marža profita pokazuje učinkovitost poslovanja prije nego se plati cijena (kamata) na angažirane pozajmice. Dok rentabilnost imovine pokazuje učinkovitost korištenja ukupnog kapitala, rentabilnost kapitala pokazuje učinkovitost korištenja vlastitog

⁵¹ Tintor, op. cit., 96.

⁵² Tintor, op. cit., 97.

⁵³ Ibid.

kapitala. Informacije o profitabilnosti podjednako su važne upravi, ali i zainteresiranim kreditorima u kojem slučaju je potrebno proučiti EBIT koji pokazuje odnos dobiti prije poreza uvećano za kamate i ukupnog prihoda.⁵⁴

3.2.6. Pokazatelji investiranja

Za investitore su najvažniji pokazatelji investiranja. “To je skupina pokazatelja koja govori koliko je novčanih jedinica dobiti je ostvareno po dionici (udjelu), odnosno kolika je dividenda po dionici, te kakav je odnos cijene i dobiti po dionici. Najvažniji pokazatelji investiranja jesu: dobit po dionici (EPS), dividenda po dionici (DPS) odnos cijene i dobiti po dionici (P/E), rentabilnost dionice ukupno (RDU), rentabilnost dionice dividendna (RDD), kao i tržišna cijena po dionici (PPS).”⁵⁵

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid., 98.

4. Poduzeće Saponia d.d. Osijek

4.1. Osnovni podaci o poduzeću

Poduzeće Saponia d.d. po svom ustrojstvu spada u dionička društva, sa temeljnim kapitalom u vrijednosti od 32.406,821,95 eura. Godine 2022. Saponia d.d. ima 739 zaposlenika, a osnovna djelatnost je kemijska, prehrambena i farmaceutska. Podaci o tvrtki Saponia d.d. zabilježeni su na Prilogu 1. (Opći podaci za izdavatelje) koji Prilog čini sastavni dio ovog završnog rada.

Saponia d.d., poduzeće je za proizvodnju deterdženata, proizvoda za osobnu higijenu i sredstava za čišćenje u kućanstvu i industriji, sa sjedištem u Osijeku (Slika 3.)

Slika 3. Ulaz u poduzeće Saponia i dio postrojenja za proizvodnju praškastih deterdženata u pozadini

Izvor: preuzeto sa Hrvatska tehnička enciklopedija, Portal hrvatske turističke baštine, <https://tehnika.lzmk.hr/saponia-d-d/> (pristupljeno 23. svibnja 2023.).

Počeci poduzeća Saponia d.d. sežu daleko u prošlost, i to u 1894. godinu kada je osnovana prva obrtnička radionica za proizvodnju sapuna utemeljena od strane osječkog poduzetnika Samuela Reinitza u Donjem gradu. Kako je proizvodnja rasla, tako se širila i radionica, da bi 1913. godine u radionicu bio prvi puta postavljen parni kotao i izgrađen tvornički dimnjak.

Uz različite vrste sapuna, u radionici su se dodatno još proizvodile i lojnice te stearinske, stolne i crkvene svijeće.⁵⁶

Od 1919. godine, nakon investiranja kapitala od strane Hrvatske eskomptne banke u radionicu, radionica nastavlja djelovati pod nazivom Prva osječka tvornica sapuna. Poslovanje se dodatno proširilo 1922. godine kada dolazi do preuzimanja Kemičke tvornice koju je osnovao L. Adler 1919. u Osijeku. Godine 1922., nakon otkupa većine dionica, austrijsko dioničko društvo Georg Schicht, spaja se s osječkom tvornicom, što generira povećanje proizvodnje i uvođenje novih proizvoda u asortiman. Godine 1929., tvornice sapuna Schichtova koncerna spojile su se s koncernom Lever Brothers iz Rotterdama (danas britansko-nizozemski Unilever).⁵⁷

Nakon Drugog svjetskog rata dolazi do nacionalizacije tvornice koja nastavlja svoju proizvodnju pod imenom Prva tvornica sapuna Osijek. Godine 1952. Prva tvornica sapuna Osijek proširuje svoju djelatnost, pa je uz proizvodnju sapuna započela i proizvodnju kozmetičkih proizvoda. Poduzeće 1953. godine mijenja naziv u Saponia, a ujedno postiže svoj najveći rast od osnutka i zapošljava oko 400 radnika. Tijekom 1950-ih dolazi do daljnjeg razvoja novih proizvoda, prije svega sintetskih prašaka za rublje *Plavi Radion* i *Nila* i tekući deterdžent *BIS*.⁵⁸

Tijekom 1960. godine dolazi do daljnjeg širenja tvornice i proizvodnje kada su dograđeni pogoni za proizvodnju deterdženata i sapuna. Godine 1962. u sklopu poduzeća osniva se istraživački institut, a 1964. godine unutar instituta i knjižnica, što dovodi do daljnjega napretka znanstveno-istraživačke djelatnosti te omogućuje dodatnu stručnu i znanstvenu edukaciju zaposlenika. Godine 1968. Saponia proizvodi *Faks helizim* – prvi u državi deterdžent na osnovi biološki razgradivih tenzida koji sadrži enzime. Godine 1969. započinje tehnička suradnja Saponie d.d. s nizozemskim poduzećem Unilever, te dolazi do spajanja Saponia d.d. s dubrovačkom tvornicom za otkup i preradbu bilja Dalmacijabilje. Godine 1970. dolazi do dogradnje pogona za proizvodnju praškastih deterdženata što dovodi do snažnog rasta proizvodnje koja je u to vrijeme dosegla 110 000 tona na godinu. Tada započinje i proizvodnja tekućih sredstava za pranje posuđa (*Tipso* i *Likvi*). U Nemetinu su 1981. godine otvaraju se nova postrojenja za proizvodnju tekućih deterdženata i toaletno-

⁵⁶ Hrvatska tehnička enciklopedija, Portal hrvatske turističke baštine, <https://tehnika.lzmk.hr/saponia-d-d/> (pristupljeno 23. svibnja 2023.).

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

kozmetičkih proizvoda. Do početka 1990. godine, Saponia d.d. ima svoja postrojenja u Nemetinu, dva postrojenja u Osijeku, i pogonu u Dubrovniku. Poduzeće u navedenom razdoblju bilježi oko 2700 zaposlenih, s godišnjom proizvodnjom koja je dosegala 120 000 tona.⁵⁹

Stagnacija i pad proizvodnje odvija se očekivano tijekom Domovinskoga rata kada su tvornička postrojenja mahom bila uništena, no proizvodnja nije bila zaustavljena. Do obnove tvornice i uspostave redovite proizvodnje dolazi 1992. godine. Godine 1994. dolazi do privatizacije, a poduzeće Saponia d.d. započinje svoje poslovanje u ustrojstvenom obliku kao dioničko društvo.⁶⁰

Prekretnica u poslovanju događa se 1998. godine kada je Saponiu d.d. kupilo poduzeće Mepas iz Širokoga Brijega. Godine 2004. s radom započinaju automatska postrojenja za pakiranje i robotizirani paletizatori, a od 2005. godine, uspostavlja sustav upravljanja okolišem, te u poslovanju posjeduje certifikat ISO 14001. U skladu s s projektom europskih proizvođača od 2007. Godine uvodi i kompaktirane praškaste deterdžente za pranje rublja, također s ciljem zaštite okoliša. Danas, Saponia proizvodi oko 500 proizvoda kao što su proizvodi za domaćinstvo, za institucijsku potrošnju, proizvode za industrijsku potrošnju.⁶¹

⁵⁹ Hrvatska tehnička enciklopedija, op.cit.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid

4.2. Proizvodni program

Saponia d.d. danas posjeduje pet distribucijskih centara koji se nalaze u Osijeku, Zagrebu, Splitu, Rijeci i Dubrovniku. “Saponia na tržište stavlja više od 500 različitih proizvoda razvrstanih u tri osnovne skupine proizvoda:

- deterdženti široke potrošnje (deterdženti za pranje rublja, omekšivači, sredstva za pranje posuđa, sredstva za čišćenje);
- toaletni program (paste za zube, četkice za zube, sapuni, šamponi, proizvodi za njegu beba, proizvodi za sunčanje);
- sredstva za industriju i instituciju (proizvodi za pranje, čišćenje i dezinfekciju u različitim industrijskim poduzećima i institucijama).

Robne marke iz asortimana Saponie d.d. su: Faks helizim, Nila, Rubel, Bioaktiv, Plavi Radion, Ornel, Likvi, Tipso, Arf, Vim, Bis, Lahor, Frutella, Kalodont, Di, Brinell, Skit.”⁶²

⁶² Saponia.hr, preuzeto s <https://www.saponia.hr/hr/o-nama/profil-tvrtke/> (pristupljeno 25. svibnja 2023.).

5. Utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje poduzeća Saponia d.d.

5.1. Analiza financijskih rezultata u razdoblju 2019.-2022. godine

Prilikom strukturiranja bilance i računa dobiti i gubitka (RDG) korištene su nereducirane pozicije financijskih izvještaja, kako bi se omogućilo provođenje dubinskog postupka analize, te postigla bolja mogućnost usporedivosti podataka. Pri provođenju analize financijskih izvještaja komparativni (horizontalni) prikazi bilance odnosno računa dobiti i gubitka, odvojeno su prikazani od strukturiranog (vertikalnog) prikaza bilance i računa dobiti i gubitka.⁶³ U obje tablice vertikalne i horizontalne analize, u sve četiri kolone koje se odnose na vremensko razdoblje za 2019., 2020., 2021., i 2022. godinu, iskazano je realno i postotno povećanje pojedinih pozicija.

Financijski izvještaji koji su javno objavljeni, preuzeti su sa službenih stranica Zagrebačke burze za sve promatrane godine. Tijekom postupka analize financijskih izvještaja korišteni su podatci odabranog poduzeća Saponia d.d., koje poduzeće prema računovodstvenim kriterijima pripada skupini velikih poduzetnika.

Iz usporedne analize temeljnih financijskih izvještaja poduzeća Saponia d.d. (Prilog 2. i Prilog 3.) vidljivo je da je došlo do značajnih pozitivnih promjena za financijsko razdoblje od 2019. godine do 2022. godine u svim aspektima financijskih pokazatelja navedenog poduzeća.

Prilog 2. prikazuje komparativnu bilancu poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2019. do 2022. godine. Vidljivo je kako dolazi do kontinuiranog smanjenja dugotrajne imovine u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine, a istovremeno se javlja kontinuirano povećanje stavke materijalna imovina u cijelom promatranom razdoblju. Također smanjuje se dugotrajna financijska imovina za 43,27 %. Kratkotrajna imovina se u cijelom promatranom razdoblju kontinuirano povećavala u odnosu na 2019. godinu, s time da najveće povećanje

⁶³ Tintor, op. cit., 91

bilježi 2020. i 2021. godine. Navedeno povećanje uzrokovano je prvenstveno povećanom potražnjom za proizvodima poduzeća u vrijeme COVID-19 krize, što dalje utječe na povećanje koeficijenta obrtaja ukupne i kratkotrajne imovine, a time i na smanjeno trajanje njihove naplate. Kratkotrajna imovina u svim razdobljima, osim 2019. godine je značajno viša od kratkoročnih i dugoročnih obveza, što je pokazatelj dobre likvidnosti. Unutar kratkotrajne imovine, stavka novac bilježi povećanje samo u 2020. godini. Snažno smanjenje kratkoročnih i dugoročnih obveza u odnosu na smanjenje kratkotrajne imovine rezultira povećanjem likvidnosti, odnosno koeficijenta tekuće likvidnosti u cijelom promatranom razdoblju.

Što se tiče pasive, došlo je do povećanja stavke kapital i rezerve, s time da je temeljni kapital u cijelom promatranom razdoblju ostao isti što dalje znači da su se povećavale isključivo kapitalne rezerve. U 2022. godini dolazi do povećanja kapitalne rezerve što znači da postotno povećanje kapitalnih rezervi iznosi 613,39 % u razdoblju od 2019. do 2022. godine. U 2021. i 2022. godini dodatno dolazi do povećanja zadržane dobiti, a preneseni gubitak u navedenim godinama iznosi 0. Rezerve za vlastite dionice i zakonske rezerve se u cijelom razdoblju nisu mijenjale.

Dugoročne obveze se u razdoblju od 2019. godine do 2022. kontinuirano smanjuju, s 84.035.242 kuna u 2019. godini na 6.458.885 kuna u 2022. godini što je utjecalo na smanjenje statičke zaduženosti poduzeća u analiziranim godinama. Koeficijent zaduženosti sa 0,44 u 2019. godini pada na 0,28 u 2022. godini, a ujedno se povećava koeficijent vlastitog financiranja te stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim i dugoročnim izvorima. Sve to dokazuje radnu hipotezu, odnosno pretpostavku da pandemija COVID-19 nije imala jednak negativan utjecaj na poslovanje poduzeća iz različitih djelatnosti, odnosno, u pojedinim industrijama. Na navedenom analiziranom poduzeću Saponia d.d. koji pripada prehrambenoj, kemijskoj i farmaceutskoj djelatnosti, u promatranim pandemijskim godinama pada zaduženost i povećava se likvidnost poduzeća, odnosno nije imalo negativne učinke na zaduženost poduzeća.

Kretanje stavke obveze prema bankama i drugim financijskim ustanovama kontinuirano se smanjuje u promatranom razdoblju, a prati ga kretanje dugoročnih obveza, koje također bilježi kontinuirano i značajno smanjenje u promatranom razdoblju. Iako je došlo do snažnijeg povećanja materijalne imovine, navedeno povećanje nema utjecaj na povećanje koeficijenta zaduženosti.

Vrijednost kratkoročnih obveza od 2019. godine do 2022. godine premašuje vrijednost dugoročnih obveza, što u kombinaciji sa povećanjem vrijednosti kratkotrajne financijske imovine utječe na povećanu likvidnost, odnosno najviši ostvareni koeficijent tekuće, trenutne i ubrzane likvidnosti u promatranom razdoblju postignut je 2020. godini.

Što se tiče stanja poslovnih prihoda prema Računu dobiti i gubitka, isti se pod utjecajem povećanja prihoda od prodaje povećavaju sa 505.246.293 kn u 2019. godini na 702.378.762 kn u 2022. godini što čini postotno povećanje od 39,05% u odnosu na 2019. godinu. Najveće povećanje poslovnih prihoda u 2022. godini prati povećanje prihoda od prodaje kupcima, koji u 2022. godini bilježe najviši rast i iznosi 581.349.958 kn.

Poslovni su se rashodi u promatranom razdoblju također povećavali, proporcionalno sa poslovnim prihodima. Najveći utjecaj na povećanje poslovnih rashoda čine materijalni troškovi i to troškovi sirovina i materijala.

Prihodi od prodaje veći su od rashoda, stoga je ekonomičnost prodaje i poslovanje zadovoljavajuće. Financijski prihodi su promjenjivi, ali su uvijek premašili rashode, osim 2022. godine. Navedeno dokazuje da za razliku od ostalih djelatnosti, kemijska, prehrambena i farmaceutska industrija za koji je uzet primjer analize poduzeća Saponida d.d. za vrijeme COVID-19 krize bilježi rast prihoda.

Kako ukupni prihodi u svim godinama premašuju ukupne rashode, postignuta je dobit i prije i nakon oporezivanja, s najvećim rastom u 2020. godini.

5.2. Horizontalna analiza financijskih rezultata u razdoblju 2019.-2022. godine

Komparativni prikaz odnosno horizontalna analiza omogućuje sagledavanje poslovanje u kontekstu da li se ono poboljšava ili pogoršava. Za korištenje i interpretaciju podataka potrebni su određeni standardi s kojima bi bilo moguće usporediti dobivene informacije, odnosno prema kojima se može prosuđivati da li je pokazatelj do kojeg se došlo horizontalnom analizom povoljan ili nije. U primjeni su tri takva standarda: uspješnost

poslovanja poduzeća u prošlosti; uspješnost poslovanja konkurentskih poduzeća iste djelatnosti; prosječni pokazatelji grane djelatnosti poduzeća.

Iz dobivenog komparativnog računa dobiti i gubitka vidljivo je da je u odnosu na prošla poslovna razdoblja došlo do značajnog rasta prihoda i sporijeg rasta rashoda, što je rezultiralo značajnijim rastom dobiti i pokrićem gubitaka iz prethodnih godina. Takav rezultat utjecao je i na pozitivne strukturne promjene u bilanci. Zadržavanjem dobiti u poslovanju, značajno se mijenja struktura aktive u korist kratkotrajne imovine i rasta radnog kapitala i likvidnosti, dok se u pasivi povećavaju kapitalne rezerve i smanjuju kratkoročne obveze. Međutim, tek usporedbom s konkurencijom ili prosjekom grane djelatnosti može se donijeti realan zaključak o uspješnosti poslovanja. Osim ocjene prošlih kretanja, komparativni prikaz pomaže u procjeni budućih trendova, ali je tu potrebno biti oprezan jer se okruženje i uvjeti u kojima se poslovalo mogu vrlo lako promijeniti.⁶⁴

Iz Priloga 2. i 3. vidljivo je kako se materijalna imovina od 2019. do 2022. godine povećavala, dok se dugotrajna financijska imovina iz godine u godinu smanjivala, a dolazi do nejednakog povećanja kratkotrajne imovine u promatranom razdoblju, koja najveći rast bilježi 2020. godine. Najveći pad dugotrajne financijske imovine od 136.787.618 kuna, vidljivo je upravo u 2022. godini. Treba napomenuti da su upravo u 2022. godini postignuta najveća potraživanja prema kupcima koja poduzeće tek treba u narednom razdoblju naplatiti. Ujedno dolazi do smanjenja u ulaganja u dionice i vrijednosne papire te je pad ulaganja kontinuiran iz godine u godinu.

Najveće apsolutno povećanje kratkotrajne imovine u iznosu od 414.001.790 kuna vidljivo je 2021. godine uslijed povećanja zalihe dugotrajne imovine namjenjene prodaji. S druge strane, najveće apsolutno povećanje novca i novčanih ekvivalenata zabilježeno 2020. godine u iznosu od 82.469.156 kuna, u kombinaciji sa značajnijim smanjenjem kratkoročnih obveza, imalo je za posljedicu najviši ostvareni koeficijent trenutne likvidnosti 2020. godine u vrijednosti od 0,48 %.

Na strani pasive, apsolutni iznos upisanog kapitala nije se mijenjao kroz razdoblja, dok se stavka kapitalne rezerve 2022. godine povećala 613,39 % u odnosu na prethodne godine. Dugoročne obveze do posljednje promatrane godine kontinuirano su se smanjivale, a

⁶⁴ Tintor, op. cit., 90

smanjenje dugoročnih obveza u kombinaciji s povećanjem dugotrajne imovine utjecalo je na najviše ostvarene stupnjeve likvidnosti te godine.

Kratkotrajna imovina jednaka je kratkoročnim obvezama, što ukazuje na radni kapital. Saponia d.d. bila najzaduženija na početku analiziranog razdoblja zbog značajnog smanjenja ukupnih obveza u odnosu na povećanje ukupne imovine, a zaduženost se smanjuje do 2022. godine. Na temelju horizontalne analize izvještaja o dobiti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2019. do 2022. godine vidljivo je da se poslovni prihodi u četverogodišnjem razdoblju kontinuirano povećavaju uslijed povećanja prihoda od prodaje. Navedene su se promjene odrazile i na povećanu, odnosno najvišu ostvarenu stopu profitabilnosti u analiziranom četverogodišnjem razdoblju.

5.3. Vertikalna analiza financijskih rezultata u razdoblju 2019.-2022. godine

Promjene udjela pojedinih stavki kroz razdoblja istražuju se vertikalnom analizom financijskih izvještaja. Prilog 2. Prikazuje se strukturna bilanca poduzeća Saponia d.d. za 2019. do 2022. godine. Kratkotrajna imovina je dominantna u strukturi ukupne imovine u svim razdobljima, što ukazuje na visoku aktivnost poduzeća. Dugotrajna financijska imovina čini većinu u strukturi dugotrajne imovine i iznosi oko 60%.

Analizom kratkotrajne imovine, vidljivo je da potraživanja čine njezin najznačajniji dio. Povećanje potraživanja i prihoda od prodaje u posljednje četiri godine skratilo je trajanje naplate potraživanja. Udio kratkorajne imovine kontinuirano se povećava, a dolazi i do smanjenja kratkoročnih obveza, izuzev 2021. godine što nema veći utjecaj na likvidnost koja se neprekidno povećavala tijekom promatranog razdoblja.

Udio ukupnih obveza ne premašuje udio kapitala i rezervi u svim promatranim godinama prema vertikalnoj analizi pasivne bilance. Drugim riječima, navedeno upućuje na nepostojanje problema sa zaduženošću. Zamjetan je trend povećanja udjela stavke kapital i rezerve u 2022. godine, što nadalje upućuje na povećanje vlastitog financiranja. Uslijed postojanja zadržane dobiti u svim promatranim razdobljima, uz napomenu gubitka poslovne

godine 2019. i 2020., analizirano poduzeće nema visoke faktore zaduženosti, što dodatno upućuje na povećanu sigurnost poslovanja.

Kratkoročne obveze čine veći udio od dugoročnih obveza u svim promatranim godinama. Poduzeće Saponia d.d. posluje sigurno i lako podmiruje obveze, što ga čini privlačnim investitorima, dok su pokazatelji profitabilnosti zadovoljavajući u svim godinama. Analizirano poduzeće je uspješno zbog utjecaja opisanih promjena na ekonomičnost i profitabilnost.

Zaključak

Financijski izvještaji relevantni su jer daju informacije o financijskom stanju poduzeća, profitabilnosti i uspješnosti poslovanja te daju uvid u promjene u financijskom položaju poduzeća što svim zainteresiranima stranama može biti korisno za donošenje određenih poslovnih odluka, kao npr. odluka o investiranju, odluka o zaduživanju itd, ili preveniranje štetnih posljedica u slučaju donošenja prethodno loših ekonomskih odluka.

U završnom radu potvrđena je pretpostavka da pandemija COVID-19 nije imala jednak utjecaj na poslovanje različitih poduzeća iz razbličitih djelatnosti. Naime, rezultati provedene financijske analize pokazali su da je u slučaju analiziranog poduzeća Saponida d.d. u vrijeme pandemije došlo do povećanja prihoda i likvidnosti uz istovremeno smanjenje stope zaduženosti čime se dokazuje pretpostavka da pojedine grane industrije nisu imali negativne učinke na rezultate poslovanja. Primjenom postupaka analize financijskih izvještaja poduzeća Saponia d.d. došlo se do značajnih informacija za ocjenu njegovog financijskog stanja i uspješnosti poslovanja.

Za dokazivanje navedenih pretpostavki primarno su korišteni financijski pokazatelji bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d., te je izvršena horizontalna i vertikalna analiza, te analiza putem odabranih financijskih pokazatelja.

Iz usporedne analize temeljnih financijskih izvještaja poduzeća Saponia d.d. u promatranom razdoblju od 2019. godine do 2022. godine uočeni su značajni pozitivni pomaci u svim aspektima financijskih pokazatelja navedenog poduzeća. Pritom je jedna od najvažnijih stavki kontinuirano povećanje materijalne imovine kao rezultat povećane potražnje za proizvodima navedenog poduzeća u vrijeme COVID-19 krize, značajno smanjenje kratkoročnih i dugoročnih obveza što je rezultiralo povećanjem likvidnosti, odnosno koeficijenta tekuće likvidnosti u cijelom promatranom razdoblju.

Analiza financijskih izvještaja poduzeća Saponia d.d. putem financijskih pokazatelja pokazala je da koeficijent zaduženosti bilježi kontinuirani pad, a ujedno se povećava koeficijent vlastitog financiranja te stupanj pokriva dugotrajne imovine vlastitim i dugoročnim izvorima. Promatrajući zaduženost u promatranim godinama za analizirano poduzeće zaključuje se da je za djelatnost prehrambene, kemijske i farmaceutske industrije promatrajući zaduženost, pandemija COVID-19 nije imala negativan utjecaj,

odnosno analiza poslovnih rezultata na primjeru poduzeća Saponia d.d., ukazuje na smanjenje zaduženosti i povećanje likvidnosti poduzeća.

Poslovni prihodi prema Računu dobiti i gubitka zbog povećanja prihoda od prodaje kupcima i izvan grupacije također su zabilježili pozitivan rast.

Iako je horizontalna analiza pružila dubinski uvid u poslovanje poduzeća Saponia d.d., treba imati na umu da su kod samog istraživanja ipak prisutni i ograničavajući faktori, budući da završnim radom nije provedena analiza konkurentskih poduzeća iste djelatnosti, što bi u konačnici dalo relevantnu sliku o uspješnosti poduzeća i u odnosu na konkurenciju. Također, preporučljivo bi bilo promotriti i financijske podatke iz prošlosti, minimalno pet godina unatrag da bi se mogla napraviti točna i precizna usporedba poslovanja iz kriznih godina i onih prije nastupa zdravstvene krize.

Bibliografija

- Bartik, Alexander W., Marianne Bertrand, Zoë B. Cullen, Edward L. Glaeser, Michael Luca, and Christopher T. Stanton. *How are small businesses adjusting to COVID-19? Early evidence from a survey*. NBER Working Paper No. 26989. National Bureau of Economic Research, 2020. doi: 10.3386/w26989. Citirano u Ivana Kovač "Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje." U *Ekonomika politika Hrvatske u 2021. godini - Hrvatska poslije pandemije*, vol. 28, pog. 13, uredio Josip Tica i Katarina Bačić, 376-392. Zagreb: Hrvatsko društvo ekonomista, 2020.
- Bećirović, Samra. *Analiza i revizija financijskih izvještaja KPMG doo*. 2016. PhD Thesis. RRiF College of Financial Management.
- Berisha, Renata. *Izveštaj o financijskom položaju (bilanca) kao temeljno financijsko izvješće*. PhD diss., RRiF Visoka škola za financijski menadžment u Zagrebu, Zagreb, 2019.
- Bolfek, Berislav, Milan Stanić, i Sanja Knežević. "Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke." *Ekonomski vjesnik* 25, br. 1 (2012): 146–168
- Bosio, Erica, Filip Jolevski, Joseph Lemoine, and Rita Ramalho. "Survival of firms in developing economies during economic crisis." In *COVID-19 in Developing Economies*, uredio Simeon Djankov i Ugo Panizza, 157-174. London: CEPR Press Centre for Economic Policy Research, 2020. Citirano u Ivana Kovač "Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje." U *Ekonomika politika Hrvatske u 2021. godini - Hrvatska poslije pandemije*, vol. 28, pog. 13, uredio Josip Tica i Katarina Bačić, 376-392. Zagreb: Hrvatsko društvo ekonomista, 2020.
- Čerović, Slobodan, Vesna Spasić, i Nikica Radović. *Financijski menadžment turističko-ugostiteljskih preduzeća*. Beograd: Univerzitet Singidunum, 2022.
- Dečman, Nikolina. "Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj." *Ekonomski pregled* 63, br.7–8 (2012): 446–467.

- Dražić Lutilsky, Ivana, Danimir Gulin, Ivana Mamić Sačer, Stjepan Tadijančević, Boris Tušek, Vesna Vašiček, Katarina Žager, i Lajoš Žager. *Računovodstvo*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2010.
- Fairlie, Robert W. *The impact of Covid-19 on small business owners: Evidence of early-stage losses from the April 2020 current population survey*. NBER Working Paper No. 27309. National Bureau of Economic Research, 2020. Citirano u Ivana Kovač "Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje." U *Ekonomika politika Hrvatske u 2021. godini - Hrvatska poslije pandemije*, vol. 28, pog. 13, uredio Josip Tica i Katarina Bačić, 376-392. Zagreb: Hrvatsko društvo ekonomista, 2020.
- Gulin, Danimir, Boris Tušek, and Lajoš Žager. *Poslovno planiranje, kontrola i analiza*. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2004.
- Habek, Mladen, Lucija Turković Jarža, Đurđica Jurić, Šurđa Parlov, Maja Safret i Emica Trcović. *Temelji računovodstva i analitička knjigovodstva*. Zagreb: RRIF-plus, 2004. Citirano u Bolfek, Berislav, Milan Stanić, i Sanja Knežević. "Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke." *Ekonomski vjesnik* 25, br. 1 (2012): 146–168.
- Janus, Amir. "Analiza financijskih izvještaja pomoću pojedinačnih pokazatelja." *Financijski klub, Zagreb*, 2010.
- Ježovita, Ana, i Lajoš Žager. "Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti." *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 12, br. 1 (2014): 1-22.
- Karanovic, Goran, Sinisa Bogdan, i Suzana Baresa. "Financial analysis fundament for assessment the value of the company." *UTMS Journal of Economics* 1, br. 1 (2010): 73–84.
- Kovač, Ivana. "Refleksije pandemije COVID-19 i utjecaj na međunarodno poslovanje." U *Ekonomika politika Hrvatske u 2021. godini - Hrvatska poslije pandemije*, vol. 28, pog. 13, uredio Josip Tica i Katarina Bačić, 376-392. Zagreb: Hrvatsko društvo ekonomista, 2020.
- Marijanović, Zora, i Josipa Grbavac. "Upotrebljivost informacija izvještaja o novčanim tokovima u uvjetima financijske nediscipline." *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru* 21 (2015): 130-148.
- Mesarić, Petra. "Temeljni pokazatelji analize financijskih izvještaja." *Financijski klub, Zagreb*, 2009.

- Prdić, Josip, i Zdravko Tolušić. "Analiza financijskih izvještaja uz završni račun poduzeća za proteklu godinu." *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues* 10, br. 1-2 (1997): 93-95.
- Robson, A. P. *Essential Accounting for Managers*. London, Cassel Publisherst Ltd. (1988). Citirano u Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačer, Sanja Sever Mališ, Ana Ježovita, Lajoš Žager. *Analiza financijskih izvještaja: Načela, postupci, slučajevi*. 4. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2020.
- Tintor, Željko. "Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih poslovnih odluka." *Obrazovanje za poduzetništvo-E4E: znanstveno stručni časopis o obrazovanju za poduzetništvo* 10, br. 1 (2020): 84-103.
- Vidučić, Ljiljana, Sandra Pepur, i Marija Šimić Šarić. *Financijski menadžment*. 9. izd. Zagreb: RRI plus, 2015.
- Žager, Katarina, et al. *Analiza financijskih izvještaja*. Masmedia, 2008.
- Zakon o računovodstvu*. Narodne novine, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23. <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (pristupljeno 10. kolovoza 2023.).

Popis ilustracija

Slike

Slika 1.	Obrazac aktive Bilance	9
Slika 2.	Obrazac Računa dobiti i gubitka	11
Slika 3.	Ulaz u poduzeće Saponia i dio postrojenja za proizvodnju praškastih deterdženata u pozadini	26

Prilozi

Prilog 1. Opći podaci za izdavatelje

OPĆI PODACI ZA IZDAVATELJE

Razdoblje izvještavanja: 01/01/2022 do 31/12/2022
Godina: 2022

Godišnji financijski izvještaji

Matični broj (MB): 03012476
Matični broj subjekta (MBS): 030002225
Osobni identifikacijski broj (OIB): 37879152548
Šifra ustanove: 1383

Conska matična država članica izdavatelja: HR

LEI: 747800063MY717H3N08

Tvrtka izdavatelj: SAPONIA, kemijska, prehrambena i farmaceutička industrija d.d.

Poštanski broj i mjesto: 31000

Osijek

Ulica i kućni broj: Matije Gupca 2

Adresa e-pošte: saponia@saponia.hr

Internet adresi: www.saponia.hr

Broj zaposlenih (krajem izvještajnog razdoblja): 739

Konsolidirani izvještaji: KN

(KN-nije konsolidirano/KD-konsolidirano)

Revidirano: RD

(RN-nije revidirano/RD-revidirano)

Tvrtke ovisnih subjekata (prema MSFI):

Sjedište:

MB:

Tvrtke ovisnih subjekata (prema MSFI)	Sjedište	MB

Knjigovodstveni servis: (Da/Ne)

(tvrtka knjigovodstvenog servisa)

Osoba za kontakt: Gordana Rajhi
(unosi se samo prezime i ime osobe za kontakt)

Telefon: 031 512 813

Adresa e-pošte: gordana.rajhi@saponia.hr

Revizorsko društvo: KPMG Croatia d.o.o.
(tvrtka revizorskog društva)

Ovlašteni revizor: Domagoj Hrkac
(ime i prezime)

Prilog 2. Bilanca (horizontalna i vertikalna analiza)

Naziv jedinice	Kod	2019.		2020.		Vertikalna analiza			
		izv.	završ.	izv.	završ.	2019.	2020.	2021.	2022.
A) POTRAŽIVAK ZA PROMIS I NEPLAĆENI KAPITAL	11	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ ODRŽIVOSTI)	2	130.746.710	130.888.142	172.833.996	174.104.174	34,31%	37,85%	38,88%	38,29%
I) NEKRETNOSNA MOVNINA (KAPITALI IZ ODRŽIVOSTI)	21	70.422	70.422	117.943	117.943	0,00%	0,00%	0,00%	1,17%
1. Zgrade za namj.	41	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Komercijalni prostori, stanovi, vikari i ostale nekretni, sačinjav. sačinjav.	42	10.422	10.422	117.943	117.943	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
3. Oprema	43	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Proizvedeni za namj. namj. namj. namj.	44	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Namj. namj. namj. namj.	45	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Ostala nekretnosna movnina	46	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
II) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	22	60.324.490	60.467.720	54.840.753	56.164.231	23,77%	24,47%	24,54%	24,59%
1. Zgrade	221	22.224.210	22.224.210	23.810.753	23.810.753	26,03%	23,54%	23,54%	23,59%
2. Oprema i namj. namj.	222	19.200.470	19.243.510	20.931.000	20.931.000	21,88%	22,23%	22,23%	22,23%
3. Namj. namj. namj.	223	18.900.000	19.000.000	18.100.000	18.420.000	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
4. Ost. namj. namj. namj.	224	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj. namj.	225	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Proizvedeni za namj. namj.	226	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Namj. namj. namj.	227	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Ostala dugot. namj. namj.	228	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj. namj.	229	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
III) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	23	130.746.710	130.888.142	172.833.996	174.104.174	34,31%	37,85%	38,88%	38,29%
1. Dugot. namj. namj.	231	112.117.844	112.117.844	102.882.126	102.882.126	26,03%	26,03%	26,03%	26,03%
2. Dugot. namj. namj.	232	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj. namj.	233	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj. namj.	234	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj. namj.	235	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj. namj.	236	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj. namj.	237	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj. namj.	238	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj. namj.	239	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Dugot. namj. namj.	240	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IV) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	24	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1. Dugot. namj. namj.	241	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Dugot. namj. namj.	242	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj. namj.	243	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj. namj.	244	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj. namj.	245	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
V) OSOBNA FIZIČNA MOVNINA	36	11.800.478	11.800.478	11.800.478	11.800.478	2,57%	2,57%	2,57%	2,57%
VI) KRATKOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	37	391.129.841	391.129.841	414.811.731	399.491.917	87,22%	87,22%	87,22%	87,22%
I) ZALOGI (KAPITALI IZ PROMIS)	38	46.288.428	46.288.428	50.818.618	48.133.218	11,83%	11,83%	11,83%	11,83%
1. Zalogi i namj.	381	17.288.844	17.288.844	18.844.410	17.288.844	4,18%	4,18%	4,18%	4,18%
2. Proizvedeni za namj.	382	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	0,28%	0,28%	0,28%	0,28%
3. Dugot. namj.	383	17.100.000	17.100.000	17.100.000	17.100.000	4,35%	4,35%	4,35%	4,35%
4. Dugot. namj.	384	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj.	385	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj.	386	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj.	387	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj.	388	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj.	389	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Dugot. namj.	390	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
II) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	39	11.800.478	11.800.478	11.800.478	11.800.478	2,99%	2,99%	2,99%	2,99%
1. Dugot. namj.	391	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Dugot. namj.	392	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj.	393	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj.	394	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj.	395	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj.	396	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj.	397	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj.	398	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj.	399	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Dugot. namj.	400	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
III) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	40	11.800.478	11.800.478	11.800.478	11.800.478	2,99%	2,99%	2,99%	2,99%
1. Dugot. namj.	401	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Dugot. namj.	402	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj.	403	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj.	404	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj.	405	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj.	406	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj.	407	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj.	408	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj.	409	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Dugot. namj.	410	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IV) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	41	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1. Dugot. namj.	411	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Dugot. namj.	412	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj.	413	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj.	414	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj.	415	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj.	416	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj.	417	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj.	418	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj.	419	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Dugot. namj.	420	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
V) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	42	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1. Dugot. namj.	421	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Dugot. namj.	422	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj.	423	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj.	424	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj.	425	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj.	426	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj.	427	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj.	428	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj.	429	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Dugot. namj.	430	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VI) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	43	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1. Dugot. namj.	431	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Dugot. namj.	432	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj.	433	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj.	434	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj.	435	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj.	436	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj.	437	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj.	438	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj.	439	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Dugot. namj.	440	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VII) DUGOTERMINSKA MOVNINA (KAPITALI IZ PROMIS)	44	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1. Dugot. namj.	441	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Dugot. namj.	442	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dugot. namj.	443	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dugot. namj.	444	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dugot. namj.	445	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugot. namj.	446	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Dugot. namj.	447	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dugot. namj.	448	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Dugot. namj.	449								

Prilog 3. Račun dobiti i gubitka (horizontalna i vertikalna analiza)

Naziv pozicije 1	AOP stavka 2	2019.	2020.	2021.	2022.
		3	4	5	6
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	505.246.293	536.346.958	671.236.178	702.378.782
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126	95.698.357	97.458.315	91.884.304	105.741.294
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127	403.889.381	427.842.868	572.550.288	581.349.898
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128	1.089.575	609.995	0	0
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129	397.373	359.895	221.698	297.192
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130	4.071.607	10.076.914	6.589.888	14.890.318
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	487.505.661	454.108.077	661.332.115	676.264.099
1. Promjene vrijednosti zalih proizvoda u tijeku i gotovih proizvoda	132	-778.207	4.127.286	1.348.740	-5.156.188
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	374.829.146	336.879.052	517.614.783	558.227.455
a) Troškovi sirovina / materijala	134	300.094.715	272.395.564	273.125.957	321.696.317
b) Troškovi prodane robe	135	20.409.529	8.871.473	180.197.008	172.351.400
c) Ostali varijabli troškovi	136	54.124.902	56.612.015	64.291.818	64.179.738
3. Troškovi osoba (AOP 138 do 140)	137	70.222.434	65.997.236	71.405.209	75.528.079
a) Neto plaće i nadnice	138	45.356.220	42.963.190	46.650.958	50.515.801
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaće	139	15.247.271	13.587.324	14.567.870	17.265.009
c) Doprinosi na plaće	140	9.818.943	9.076.722	9.786.561	10.747.269
4. Amortizacija	141	18.941.856	15.364.858	18.395.920	17.866.520
5. Ostali troškovi	142	21.606.658	25.643.392	49.783.827	19.375.853
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	2.182.409	2.078.738	1.994.293	3.843.389
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	144	0	0	0	0
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	145	2.182.409	2.078.738	1.994.293	3.843.389
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	0	0	0	0
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obaveze	147	0	0	0	0
b) Rezerviranja za porezne obaveze	148	0	0	0	0
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	149	0	0	0	0
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150	0	0	0	0
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151	0	0	0	0
f) Druga rezerviranja	152	0	0	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	153	701.166	1.020.505	789.343	3.578.991
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	4.186.532	7.101.454	1.952.205	2.288.919
1. Prihod od ulaganja u udjeli (dionice) poduzetnika unutar grupe	155	0	0	0	0
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjeljujućim interesima	156	0	0	0	0
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	157	0	0	0	0
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158	2.061.982	1.722.833	1.483.334	1.307.245
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159	426.938	1.551.634	0	0
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	160	0	0	0	0
7. Ostali prihodi s osnove kamata	161	114.890	93.262	65.517	3.823
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	162	1.496.400	3.333.793	0	0
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	163	0	0	0	0
10. Ostali financijski prihodi	164	86.352	399.932	423.354	977.851
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	7.489.990	9.083.091	2.445.669	1.004.983
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166	0	0	0	0
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167	162.587	780.880	0	0
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168	4.962.979	3.685.718	2.307.488	568.392
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	169	1.966.791	4.856.683	138.181	47.985
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	170	0	0	0	0
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	171	0	0	0	388.506
7. Ostali financijski rashodi	172	377.623	0	0	0
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA PÓVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM	173	0	0	0	0
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174	0	0	0	0
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA PÓVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM	175	0	0	0	0
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176	0	0	0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	509.432.828	543.448.412	673.188.383	704.667.881
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	484.975.671	453.191.138	663.777.784	677.269.082
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	14.457.154	90.257.274	9.410.599	27.398.599
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180	14.457.154	90.257.274	9.410.599	27.398.599
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181	0	0	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	182	2.970.942	13.513.716	1.529.165	5.083.063
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	11.486.212	76.743.558	7.881.434	22.315.536
1. Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184	11.486.212	76.743.558	7.881.434	22.315.536
2. Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185	0	0	0	0

Horizontalna analiza				
	2019.	2020.	2021.	2022.
POSLOVNI PRIHODI	505.246.293	536.346.958	671.236.178	702.378.762
POSLOVNI RASHODI	487.505.681	454.108.077	661.332.115	676.264.099
FINANCIJSKI PRIHODI	4.186.532	7.101.454	1.952.205	2.288.919
FINANCIJSKI RASHODI	7.469.990	9.083.061	2.445.669	1.004.983
DOBIT/GUBITAK RAZDOBLJA (PRIJE OPOREZIVANJA)	11.486.212	66.743.558	7.881.434	22.315.536

Horizontalna analiza				
	2019.	2020.	2021.	2022.
POSLOVNI PRIHODI	100%	106,16%	132,85%	139,02%
POSLOVNI RASHODI	100%	93,15%	135,66%	138,72%
FINANCIJSKI PRIHODI	100%	169,63%	46,63%	54,67%
FINANCIJSKI RASHODI	100%	121,59%	32,74%	13,45%
DOBIT/GUBITAK RAZDOBLJA (PRIJE OPOREZIVANJA)	100%	581,08%	11,81%	194,28%

Vertikalna analiza				
	2019.	2020.	2021.	2022.
POSLOVNI PRIHODI	99,18%	98,69%	99,71%	99,71%
FINANCIJSKI PRIHODI	0,82%	1,31%	0,29%	0,29%
POSLOVNI RASHODI	98,49%	98,04%	99,63%	99,63%
FINANCIJSKI RASHODI	1,51%	1,96%	0,37%	0,37%

Prilog. 4. Financijski pokazatelji

POKAZATELJI				
NAZIV POKAZATELJA	GODINE			
	2019.	2020.	2021.	2022.
I. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI I FINANCIJSKE STABILNOSTI				
1. Koeficijent trenutne likvidnosti	0,26	0,48	0,23	0,14
2. Koeficijent ubrzane likvidnosti	1,23	1,49	1,17	1,42
3. Koeficijent tekuće likvidnosti	1,53	1,80	1,72	1,81
4. Koeficijent financijske stabilnosti	0,77	0,71	0,61	0,70
II. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI				
1. Koeficijent zaduženosti	0,44	0,35	0,38	0,28
2. Koeficijent vlastitog financiranja	0,56	0,65	0,62	0,72
3. Koeficijent financiranja	0,77	0,54	0,62	0,39
4. Faktor zaduženosti (broj godina)	14	14 1/4	14 1/4	9 3/4
5. Stupanj pokriva dugotrajne imovine vlastitim izvorima	104,22%	124,97%	155,47%	141,51%
6. Stupanj pokriva dugotrajne imovine dugoročnim izvorima	129,25%	141,29%	163,79%	143,55%
III. POKAZATELJI OBRTAJA I DANA NAPLATE KRATKOTRAJNIH POTRAŽIVANJA				
1. Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,82	0,85	0,98	1,13
2. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	1,80	1,76	1,63	2,30
3. Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja		120	108	115
4. Vrijeme naplate potraživanja od kupaca, u danima		48	40	37
IV. POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA				
1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja, u %	102,92%	117,33%	101,42%	104,05%
2. Ekonomičnost redovnog poslovanja, u %	103,64%	118,11%	101,50%	103,86%
3. Rentabilnost prometa bruto, u %	2,84%	14,77%	1,40%	3,89%
4. Rentabilnost prometa neto, u %	2,25%	12,28%	1,17%	3,17%
5. Rentabilnost ukupne imovine bruto, u %	2,33%	12,49%	1,37%	4,40%
6. Rentabilnost ukupne imovine neto, u %	1,85%	10,39%	1,15%	3,58%
7. Rentabilnost vlastitog kapitala, u %	3,28%	16,04%	1,86%	4,99%